

kisdobos
1987. MÁRCIUS

Tatay Sándor **Hogyan let**

Jó ismerősöm mesélte ezt a történetet egy régi márciusról.

Ott álltunk az ünnepségen és megvallom őszintén, kissé dideregtünk, mert a legtöbbünknek nem volt jó meleg alsója, sem olyan télikabátja, hogy ilyen ünnepies alkalomra fel lehetett volna venni.

Pice Gyuri elszavalta a Talpra magyart, mert ő volt a legjobb tanuló az iskolában. Majd a tanító úr vezényletére elénekeltük a Kossuth-nótát. Ez eddig nagyon jó volt, és eddig nem is vettük észre, hogy fázunk, hanem akkor a képviselő úr kezdett beszélni, és ilyenkor az ember mindenfelé nézeget, még az égre is.

Némi mozgolódás kezdődött közöttünk, és a tanító úrnak szégyenszemre pisszegni kellett. Sala Jani e pisszegés ellenére is jól hátba bökött, és sajnos elég érthetően súgta:

— Elhoztad az üveggolyót?

Az üveggolyó ott árváskodott a nadrágom zsebében. Vagyishogy elhoztam, az igaz, de igyekeztem ezeket a szavakat meg nem hallani. Hogy miért? Azt meg kell magyaráznom.

Egy-két héttel elébb, amikor a hó olvadt is, nem is, vagyis hol olvadt, hol ismét fagyott, szóval semmire sem volt használható, már nagyon türelmetlenkedtünk.

KISDOBOS KÉPTÁR

Uitz Béla: Varrónő

Hasznos Zoltán felvétele

Kisdobos

A Magyar Úttörők Szövetsége lapja a 6—10 éveseknek. XXXVI. évf., 3. sz. Főszerkesztő: **Jani Gabriella.** Kiadja: az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat. Felelős kiadó: **dr. Petrus György.** Kiadóhivatal: Budapest VI., Révay u. 16. 1374, telefon: 116-660. Készült a Kossuth Nyomdában 86.0890. Felelős vezető: Bede István vezérigazgató. Index: 25442. HU ISSN 0450-3287.

Levélcím: Kisdobos szerkesztősége, Budapest, Postafiók 100. 1502, telefon: 660-162. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR), Budapest V., József nádor tér 1. 1900, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra. Megjelenik évenként tíz alkalommal. Előfizetési díj egy évre 60 Ft. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

A címlap **Magyar Ferenc** felvétele.

A szerkesztőbizottság tagjai: T. Aszódi Éva, Hankovszky Valéria, dr. Havas Péter, Jani Gabriella, Kass János, Nagy Katalin (elnök), Orgoványi Anikó, Trencsényi László.

egy régi márciusból kettő

— Ha már nincs tisztességes tél, legalább lenne tavasz — morcoskodott Sala Jani, az én legjobb cimborám.

— Eh — legyintettem én is keserűen —, nem lesz itt már sosem tavasz.

— No, olyan aztán még nem volt, hogy tavasz ne legyen.

— Majd meglátod — toldottam én. — Még március tizenötödikén is lesz ebből a hóból.

Szinte jólesett, hogy Jani ellentmondott.

— Megkergültél? Március tizenötödikén hó? Jönnek a böjti szelek, és úgy felfalják az egészet, mint a pinty.

Én meg csak mondtam a magamét, mert ezúttal ezt kívántam, hogy csak hajtogassam az ellenkezőjét.

— Föl mernék fogadni, hogy lesz még akkor is.

— No hát, akkor fogadjunk fel.

— De mibe?

— Hát a golyóinkba, ha anynyira bízol ebben a hóban.

A dolog így hát komoly fordulatot vett. Tudnivaló ugyanis, hogy nekünk kettőnknek olyan golyónk volt, amilyen senki másnak az egész iskolában. Majdnem diónyi üveggolyó, beleöntött hullámzó, nemzetiszínű pántlikával. Azt is tudni kell, hogy a hosszú, nagy háború után voltunk, és ilyen golyókat csak a békeidőkben gyártottak. Régóta úgy volt, hogy mindegyikünk meg akarta szerezni a másikét, de hiába ígértünk érte fűt-fát egymásnak.

— Jó, hát fogadjunk.

— Kezet rá!

— Itt a kezem, nem disznóláb, kutya aki meg nem adja.

Az ügy tehát rendkívül komoly volt. Jani teljes joggal böködte a hátamat a képviselő úr beszéde alatt, mert én reggel összeszaladgáltam a fél várost, de még a kertek alját is, és sehol nem találtam egy maroknyi havat. A golyótól megválni azonban nem tudtam, nem, a világért sem.

— Várj csak — súgtam hátra elfordított szájjal —, majd mutatok én neked havat.

Egész délután jártuk az erdőt, szedtünk mindenféle kora tavaszi virágot, kankalint, farkasibolyát, tőzikét, de havat nem találtunk sehol. Én biztosítottam Janit, hogy addig nem nyugszom, amíg havat nem találunk. Vasárnap kimegyünk az Ördögárokba, az nem létezik hogy ott ne legyen.

Vasárnap valóban kimentünk.

Az idő nagyon gyorsan telt, és Janinak nem volt ideje elkövetelni tőlem a pántlikás üveggolyót.

Egész este azon törtem a fejem, mit süthetnék még ki. Éjjel aztán álmot láttam. Azt álmodtam, hogy a Valéria kert szögletében nagy hókupacot találtam. Reggel azt gondoltam magamban, ez az álom nem lehetett csalóka. Ott a hatalmas fenyők árnyékában igenis megmaradhatott a hó.

Az első tízpercben Jani a leg-

nagyobb határozottsággal követelte tőlem a golyót. Én hangosan nevettem.

— Majd meglátod, mekkorát csodálkozol. Igenis van havam, és ha akarod tudni, nem a Himaláján és nem is a Bakony közepén, hanem bent a városban.

— Azt szeretném látni.

— Meg is látod és bőgni fogsz, csak annyi az egész, hogy hazafelé menet egy kis kerülőt kell tennünk.

A Valéria kert a grófféké volt. Valószínűleg egy grófkisasszonyról nevezték el, vagy tán magáról a hercegnőről. Nagy kőfal zárta el a szemünk elől, és a kőfal tetején még tüskés drót is futott.

Az utolsó óra után egy futás egészen a kőfalnak addig a sarkáig, amelyről álmodtam. Rá kellett döbbennem, hogy az álmok mennyire hazudnak. Ekkor, reménytelenségemben, ravasz, de nagyon kockázatos ajánlatot tettem.

— Tudod mit! Dobjunk lyukra, és aki elébb bele talál, azé lesz mindegyik golyó. A hó egész biztosan ott van a fal mögött, hiszen a saját szememmel láttam, de nem érdemes még egyszer megmászni.

Jani sokkal jobb dobó volt, mint én, dehát már úgyis csak a csoda segíthetett rajtam.

— Hiszem, ha akarom a havat, de fütyülök is a havadra. Hát gyere, ha mersz.

Kést vettünk elő és megvájtuk a formás kis lyukat a földbe. Mert ez volt a rend. Az dob először, akié közelebb esik a lyukhoz.

Abban a pillanatban azonban, amikor kezeim között volt a két golyó és rázogatni kezdtem, az ördög bújt belém, vagy mi történt velem. Sokáig szégyelltem, még máig is szégyellem ezt az esetet. Olyan dolgot cselekedtem, ami nem egyezett az addigi természetemmel. Csak rázogattam, rázogattam a golyókat.

— No, dobd fel már! — kiáltott Jani. És akkor nagy erővel, nagy magasságba dobtam és készakarva hátrafelé. Mivel pedig háttal álltam a falnak, a két üveggolyó berepült a Valéria kertbe. Annyi volt, mintha a kútba dobtam volna.

Jani arcára rémület ült. Ökölbe szorította a kezét. Azt gondoltam, mindjárt nekem ront. De nem ez történt, hanem hangosan elkezdett sírni. Sőt, inkább jajveszékelés volt az, mint sírás. Megfordult és egyre hangosabban zokogva futott hazafelé. Hátán a táskájában zörgött, zakatolt a tolltartó.

A következő éjszakán akkor szundítottam el csak egy kicsit, amikor megbánva gyalázatos tettemet, elhatároztam, hogy kihozom én onnan a két golyót, ha széttépi is ruhámat a tüskés drót, ha rám uszítja a kertész a kutyáját, akkor is.

Másnap délelőtt azonban furcsa dolog történt. A második szünet után bejött a pap, aki fölöttese volt az iskolának, mert hiszen egyházi iskola volt. Valamit súgott a tanító úr fülébe. A tanító úr pedig azt mondta, szedjük a holminkat és menjünk haza. Magányosan ballagtam hazafelé.

Későn aludtam el, és bizony olyan későn ébredtem, hogy a fél délelőtt már el is múlt. Magamra kapkodtam a ruháimat. Nem vártam sem reggelire, sem semmire.

Ki a kapun és futás a Valéria kert felé.

Már felét megtettem az útnak, amikor figyelmes lettem rá, hogy a fél város az utcán van. Zászlók lobognak a házakon. Méghozzá, amit sosem tapasztaltam, itt is, ott is vörös zászlók.

A legnagyobb meglepetés azonban akkor ért, amikor a Valéria kerthez értem. Nyitva volt annak a hatalmas vasrácsos kapuja, és ki-be sétáltak rajta az emberek. Megint csak azt hittem, álmodom. Ilyen kótyagosan lehetett csak bátorságom, hogy az emberek között besurrantam a kertbe, amelyet most láttam először belülről. Egészen más volt, mint amilyennek képzeltem. Sötét fenyőkkel zsúfoltnak gondoltam én, pedig tágas tisztások voltak benne. Minden gondolatomat arra összpontosítottam, hogy eljussak a délnyugati sarokig. Ekkor ért még a legnagyobb meglepetés. Egy nagy fenyő alatt összetalálkoztam Sala Janival. Nagy nevetve mutatta felém a markát. Benne volt mind a két üveggolyó.

Nagy nehezen tudtam csak elhinni, hogy nem álmodom, és hogy más is elhiggye, megmondom: 1919-et írtak akkor, és ebben a március ban kétszer öltözött lobogódíszbe a város.

Görög Júlia rajzai

Köszöntjük
a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetséget
zászlóbontásának harmincadik évfordulóján!

„Olyan az esze, mint a szikra."

Egy városban két iskola névadója

Ha Killián György élne, március 12-én ünnepelhetné a 80. születésnapját. Ha élne... de a történelem a nyolc évtized felét sem engedélyezte a kommunista mozgalom egyik vezetőjének. A szerszámlakatosból lett harcos, majd vértanú 1943 novemberében önkéntes ejtőernyős partizánként esett el valahol Lengyelországban.

A szolnoki Tallin Általános Iskola úttörőcsapata az ő nevét viseli. Akárcsak a Repülő Műszaki Főiskola. Ha két közösség ugyanazt a nevet tűzi zászlajára, akkor igen sok mondanivalója lehet egymásnak. A főiskolások segítettek az úttörőcsapat megalakulása óta a kisebbeknek: átadták ismereteiket a névadó életéről, munkásságáról. Killián élettörténete a mai hallgatónak oly izgalmas és hihetetlen, mint a mese. Még akkor is, ha a hős tiszteletére berendezett múzeumban apróra megvizsgálja a tanúként összegyűjtött tárgyakat.

1932. július 15. Reggel fél hét. Koszper Lajos szobafestő Thék Endre utcai lakására nyolc detektív ront be. Letartóztatják a bérlőket, felforgatják a lakást. Egy szekrényben dossziékat, iratokat találnak: csupa kommunista okmány. A másik szekrényben írógép, stencil, titkosíráshoz való vegyszerek. Óriási fogás! Fél kilenc körül megérkeznek a házigazda kosztosai: Gyuszi, Tibi, Gabi..., valódi nevükön Fürst Sándor, Karikás Frigyes és Sallai Imre, a Kommunisták Magyarországi Pártja Központi Bizottságának három tagja. A negyedik — fedőnevén Vili — még nincs meg.

Három nappal később, július 18-án végre csöngetést hall a két detektív, aki akkor már hetvenkét órája várja Vilit. A megdöbbent fiatalembert megbilincselik, megmotozzák: iratok, feljegyzések, röplapok, bejelentőlap. Vilit, Killián Györgyöt átadják a kihallgató detektívnek. A bejelentőlap alapján megkeresik Killián édesanyját. Ott is házkutatás. Egy sokszorosított füzetecskén ez áll: „Harc a spiclikkel, rendőrkémekkel, provokátorokkal."

A főkapitányságon készül a jegyzőkönyv. A személyleírás: „180 cm magas, egyenes testtartású, hosszas és sovány arcú, gesztenyebarna hajú, borotvált. ... Nyelvtudása: német, eszperantó..." Aztán a vallomás: ...munkahelye az Egyesült Izzó ...1922-ben már belépett az egyik ifjúmunkás-csoportba, nemsokára annak vezetőségi tagja lett. Tanult, előadásokra, szemináriumokra járt. Elbocsátották, nem tudott elhelyezkedni. Ausztriában talált valami munkát, de aztán hazajött, mert ott is nagyon sok az elbocsátás.

Killián György ügye rendes bíróság elé került (Sallai Imrét és Fürst Sándort statáriális bíróság ítélte halálra).

A rendőrségi jegyzőkönyv nem tükrözi Killián életét. A valóság színesebb, harcosabb. A jegyzőkönyv előtti időkben és azután is.

A Killián Repülő Műszaki Főiskola hallgatói békében nőttek fel, mégis kötelességüknek tekintik a múlt megismerését és megismertetését. Amikor az új általános iskola 1967-ben az első közös gyermeknapon felvette Killián György nevét, a csapatzászlót a főiskolások adták át az úttörőknek.

Azóta sem szakadtak el egymástól. A Killián Múzeumban a főiskolások kalauzolják a gyerekeket. Saját életükről, a repülésről, sőt az űrhajózásról is gyakran esik szó az úttörőcsapat és a KISZ-es, főiskolás barátok között. Még a számítógép „megszelidítésére" is együtt vállalkoznak — de a közös névadó életét, tetteit időről-időre, a születésnapján vagy a KISZ zászlóbontásának évfordulóján emlékezetükbe idézik. A helytállás, a másokért vállalt felelősség, a bátorság csupa olyan tulajdonság, amire mindig, minden időkben szüksége van az embernek.

Fotó: Hargitai Lajos

Bemutatjuk

Keszler Mária
néprajzos táncpedagógust

Kedves vendéget várok a szerkesztőségbe. Legrégibb és legkedvesebb „hobbim", a néptánc. Ennek jeles képviselőjét szeretném bemutatni. Keszler Mária az egyik, akitől táncolni és táncot tanítani tanultam. Amikor megérkezik, felidézzük a közös élményeket, találkozásokat. Kérem, meséljen csaknem négy évtizedes táncos, koreográfus, gyűjtő- és a gyerektánc mozgalmat szervező, irányító munkájáról.

— Tulajdonképpen egy-két mondatban is összegezhetem az elmúlt éveket — mondja. — Nagyon szerettem táncolni és amit tudtam, azt igyekeztem mindig és mindenhol továbbadni. Az utóbbi évtizedben leginkább azért dolgoztam, hogy ne csupán a legtehetségesebb gyerekeknek szerezzen örömet a népi játék és a néptánc.

Mondataiból a néptánc nagy-nagy szeretete árad. Megtudom, egészen kicsi gyermekkora óta tart ez a szeretet és ragaszkodás. A középiskolában csak folytatódott. Igen szerencsésnek tartja magát, hogy fiatalon találkozott Muharay Elemérrel, Szabó Ivánnal és Balla Péterrel, akik megismertették őt a néptánc és a népzene gazdagságával, és azért is, mert az egyetemen Ortutay professzor tanítványa lehetett.

Keszler Mária egyik alapító tagja volt a Honvéd Művészegyüttes tánckarának. Hét évig táncolt a Magyar Állami Népi Együttesben.

Amióta befejezte a színpadi táncolást, azóta mindig keresett és talált olyan közösségeket, amelyekben szerettek táncolni. Sokan, sok helyről keresték: segítsen, adja át tánctudását. Munkája közben alaposabban megismerkedett a gyermektánc helyzetével. Kodály tanítását vallotta magáénak, s mindig azért dolgozott: „Legyen a zene és a tánc mindenkié!"

Budapesten gyermekbálokban, vidéken aprók táncházaiban kezdtek ezrek táncolni. A Népművelési Intézet munkatársaként a csillebérci népművészeti táborok megteremtésében is része volt. Munkája nem ért véget nyugdíjazásával. Napközis nevelőknek, főiskolai hallgatóknak és gyerekeknek ma is tanít népi gyermekjátékokat, táncokat és sok-sok gyermektánc-bemutatón, fesztiválon dolgozik zsűritagként. Befejező gondolatát pontosan feljegyeztem:

— Minden gyermeknek úgy kellene táncolnia saját népe táncait, ahogyan az anyanyelvét beszéli.

Az Úttörőszövetség 1986-ban a Gyermekekért díjjal ismerte el munkáját.

J. G.

„Nem félek én, nem biz' én"

„Kecske-mecske, mit csinálsz a kertemben?" hangzik a mondóka első sora, majd a jókedvű felelgetős után megindul a fergeteges kergetőzés. A körtállók biztató kiáltásokkal kísérik a farkas és a kecske küzdelmét.

Meghitt, családias a hangulat a **Józsefvárosi Klubban.** Vasárnap délutánonként néptáncot, népzenét kedvelő apróságok táncolnak és énekelnek itt együtt szüleikkel. Ropja a táncot a kis másfél éves, az öt-, a tízéves. Összehozza őket a közös élmény: a jó muzsika, az érdekes gyermekjáték, a vetítés. Az együvé tartozás öröme.

— „Új a csizmám..." zendít rá a Méta együttes. Mindenki énekel, majd megtanulják a második strófát is. Ilcsi néni, a tánctanító nevén szólít mindenkit. A daltanulás után önfeledt tánc következik, a duda, a nyenyere, a furulya jellegzetes hangjaira. Majd a kis csapat párnákkal fölszerelkezve átvonul a vetítőszobába. Népmesét látnak itt diafilmen. A másik teremből átszűrődik a kellemes muzsikaszó. Egymás után peregnek a képek. Egyiknél-másiknál néha elidőznek. Megfigyelik, milyen mérges az uraság, bíztathatják a főhőst. Ez nem video.

A búcsú pillanataiban Ilcsi néni a kapuban áll és mindenkinek integet. Nem csoda, hogy minden vasárnap eljönnek hozzá.

Most jut egy szusszanásnyi időnk beszélgetni a felnőtt programig:

— Hogyan verbúválódott a táncház közössége?

— Először öt gyerek jött el. Ők megszerették. Majd a hír szájról szájra terjedt, mint a népmese. Akit megcsap a tánc szele, az nem szabadulhat többé.

— Vajon miért van ez így?

— A tánc viselkedni tanít. Tartást ad. Önbizalmat ébreszt és bizalmat a társunk iránt. A táncot tudó ember magabiztos és nyitott. Ezek a legfontosabb tulajdonságok a mai világban.

— El tudja-e sajátítani ezt minden gyerek?

— Talán nem mindenki. De ha valaki csupán öt népdalt tanult meg, én már akkor is sokat tettem. Ha megtanul zenére, ritmusra lépni, ha rám néz, amikor kezet nyújtok neki, az már elég. Ez már a tánc előfeltétele. Innen már csak egy lépés a cél.

— Miért fontos a népművészet átörökítése?

— Jártam nyári táborokban, ahol külföldiek is nyaraltak. Jó volt hallani, ahogy a lengyelek, a bolgárok esténként együtt énekelték népdalaikat. Mi nem ismerjük a magyar népdalokat. Siralmas, ahogy és amit énekelünk. Ha pedig a kicsiknek nem tanítjuk meg, mire legyenek büszkék, melyek a mi nemzetünk dalai, akkor egy idő után kihal az a nemzedék, amelyik magyarnak vallhatja magát. Ha a gyerekek megismerik a népszokásokat, a népdalokat, a népművészetet, az élményt ad nekik, akkor megszeretik. Ebben segíthet a táncház mozgalom.

„Nem félek én, nem bíz' én", válaszolja a felelgetősben a kecske a farkasnak. Valljátok ti is ezt! A legnagyobb bátorság ahhoz kell, hogy kipróbáljunk valamit.

Zentai Mari

Népi játék és néptánc gála az Erkel Színházban, 1986 — fotók: Sági István

Egyszer volt

Kedves Dorka!

Máris vedd elő a térképet és keresd meg rajta Szentgotthárdot. Ebből az osztrák határ menti, falatnyi városkából indultam el őrségi utamra, Magyarország legnyugatibb csücskébe.

Tudod, milyen régen ábrándozom egy őrségi utazásról! Ha valaki képeslapot küldött onnan, mindig feltámadt bennem a vágy, egyszer meglátni a legősibb, a természeti környezetében máig szinte érintetlen vidéket. Ahogy közelebb, közelebb jutottam az Őrség egyik leghíresebb falujához, Szalafőhöz, türelmetlen kíváncsiság vett erőt rajtam. Nem láttam semmi különöset. Hatalmas sík területeken, zöldellő gabonaföldek között vitt utam. Aztán hirtelen, mintha egészen más vidékre kerültem volna. Dimbes-dombos, széles völgyektől tagolt táj tárult elém. A dombok hátán néhol ritkás, másutt áthatolhatatlannak látszó erdők. Tölgyesek, bükkösök, sokféle fenyővel tarkítva. Lépten-nyomon előbukkant egy-egy licsegő-locsogó, siető vizű patak. Néhol éppen csak egy deszkát tettek át rajta a keresztüljárók. A Farkasfa nevű falun meredek út vezetett át, s végre az útjelző tábla Szalafőt mutatta. Egyenesen a Pityer szerbe érkeztem. Mindig azt hallottam, olvastam, hogy itt láthatók az Őrség legszebb népi építészeti alkotásai. Falumúzeumot is itt alakítottak ki. Megálltam a kihalt utcán és mit tagadjam, óriási csalódottságot éreztem. Hát ilyen, amikor egy sokéves vágy teljesül? Na, azért ne gondold, hogy nincsenek ott az épületek! Azt se hidd, hogy nem találtam érdekesnek őket! De akár hiszed, akár nem, sehol nem láttam embert. Se turistát, se odavalósit. A házakban senki nem lakik. Besétáltam a Pityer szer 7. számú ház kerítetlen, elhagyott udvarára. A falon otthagyták a sütőlapátot. A tornácon falnak támasztott seprű s egy kosár árválkodik. Az udvaron az almafa alatt a tavalyi termés poshadozik. A fa ágain már újra duzzadnak a rügyek.

Olyan furcsa gondolatom támadt. Vajon tudja-e ez a szegény fa, hogy a tavalyi almáiból tán még egyet se evett meg senki? Mind itt fagyott meg alatta.

Hazánknak ez a tája a nevét első magyar lakóiról kapta, akik határőrző katonák voltak. A honfoglalás után Vérbulcsu telepítette ide őket, hogy őrizzék a nyugati határt, a gyepűt. A határőrző katonák nemességet kaptak a királytól és sok-sok kiváltságot. Őrnagy volt a vezetőjük, akit a király nevezett ki. Több száz évvel később süllyedtek jobbágysorba. Harcoltak Rákóczi zászlaja alatt; 1848 után szabadultak meg végleg a jobbágyi terhektől.

Őriszentpéter az Őrség központja. A festői fekvésű falu 13. században épült temploma messze földön híres. Vaskos falai valaha sok bajt láttak, sokszor oltalmazták a környék lakóit a rájuk törő ellenségtől.

Az étteremben nagy örömmel fedeztem fel az étlapon a tökmagolajos salátát. Mindjárt kértem is a pincértől, de sajnos ez az őrségi étel kifogyott éppen.

Két piros táskás, kisdobos forma lány tűnt fel az út mentén. Kacarászva beszélgettek, majd futásnak eredtek. Nekem is csuda jó kedvem támadt. Nagyot szippantottam az üde, tavaszi levegőből.

Szeretettel üdvözöl:
Balázs

Fotók: Kunkovács László

hogy is volt?

Az őrség népi építészete

Az erdők övezte, lankás, völgyes Őrségben sajátos, úgynevezett szeres települések jöttek létre. Minden falu több szerből áll. A szer nem más, mint összetartozó házcsoport. A letelepüléskor egy-egy szert a rokonság családjai vettek birtokba. A szerek többnyire ma is a régi családneveket viselik. Rétek, szántóföldek, kisebb erdőcskék választják el őket egymástól.

Az Őrségben jellemző módon építkeztek. Még ma is állnak a sehol másutt fel nem lelhető „kerített házak". A lakóházat, az istállót és a pajtát úgy helyezték el a telken, hogy azok U alakban, három oldalról zárták az udvart. A negyedik, nyitott oldalt kapuval zárták le. Szinte várszerű épületegyüttest alakítottak ki. A kerített házak udvarán télen-nyáron biztonságban lehettek az állatok.

Évszázadokon át, a legutóbbi időkig fából építkeztek. Az erdőkben bőven volt tölgy és fenyő. A fákat a téli hónapokban vágták ki, hazaszállították. Otthon megfaragták. Az őrségi emberek nagyon értettek a faragáshoz. Mindenki maga építette fel a házát családja és barátai segítségével. Csak az utóbbi évszázadban hívtak segítségül építőmestereket. A nyolctíz méteres fákat laposra megfaragták. Alulra tölgy talpfákat tettek, ezekre megfaragott fenyőgerendákat, boronafákat helyeztek. A boronák végeit egymásba kapcsolták. A boronafal felállítása után a fenyődeszkából elkészítették a „pallást". A házfödelet szalmazsuppból készítették. Ollólábakra és szelemenekre rakott ragokra (szarufákra), lécekre erősítették fel a rozsszalma-kötegeket. A házak tetején, elöl ügyes kontyot, üstököt alakítottak ki.

Az őrségi házak tornácán az egyik részt kódisállásnak nevezték. A háziasszony ennek a lépcsőjére ültette le a kéregető koldusokat.

A felépített faházak boronafalait pelyvás, törekes agyaggal kívülről és belülről besározták, száradás után szép fehérre lemeszelték.

A belső elrendezés nagyjából minden házban azonos. Elöl van a szoba, majd a konyha, újabb szoba, a kisebb házakban pitvar. Ezek előtt tornác. A pitvar után következnek a kamrák, istállók, ólak négyszögletesen, végül a kapuszín. Ugyancsak jellegzetes őrségi építmény az úgynevezett kástu. Ebben a fából épült, emeletes gazdasági épületben igen remek tároló részeket alakítottak ki. Az alsó szinten kamra vagy pince van, innen nyílik a földbe ásott verem, melyet vastag, kemény fákkal raktak ki. Ebben tárolták a zöldséget. Itt van a favágó szín, amit fagutunak neveznek, itt helyezték el a szekeret, az ekét. Az emeleten a füstölt húsfélét, élelmiszert tartották.

Régen minden faluban csinos, szoknyás haranglábak álltak. Ma már csak néhány látható. Az egyik legrégebbi 1730-ban épült Pankaszon.

K. R.

Gergely-járás

Fotók: Karasz Lajos

Tavaszi naptárunk Gergely napjával kezdődik. A régi Julianus-naptár szerint ez volt a tavasz első napja, a tavaszi napéjegyenlőség, ami ma március 21-re esik.

Ez a névnap Nagy Szent Gergely pápa emlékére került a naptárba, aki 604-ben halt meg. A tudomány és művészet sokat köszönhet neki; ő foglalta például rendszerbe a középkori énekművészetet, róla nevezték el a gregorián éneket.

Nincs olyan nép, amelynek ne lett volna ünnepe az új évszak kezdetén. Több mint 2500 éve a görögök vigadoztak, tavaszi dalokat énekeltek ezen a napon. Mint sok más országban, nálunk is ünnepelték a Gergely-napot. Kétszáz évvel ezelőtt ekkor kezdődött az új félév az iskolákban. Tavaszköszöntő, diáktoborzó gyerekcsapatok járták be a városokat, falvakat, Szent Gergely vitézei. A nagyobb diákok már előző nap végigjárták a falut, hogy az ünnepre minél több szalagot összegyűjtsenek botjaikra. Toborzó énekkel hívták iskolába az új gyerekeket.

1. Adjatok szalonnát,
omne dignum
leverendum laude,
hadd csináljunk rántottát,
tótusz kápusz
de mizerum
forum domine!

2. Adjatok kolbászt
omne dignum stb.
hadd fonjuk be pallást,
tótusz kápusz stb.

3. Adjatok kakast,
omne dignum stb.
hadd kaparjon két garast,
tótusz kápusz stb.

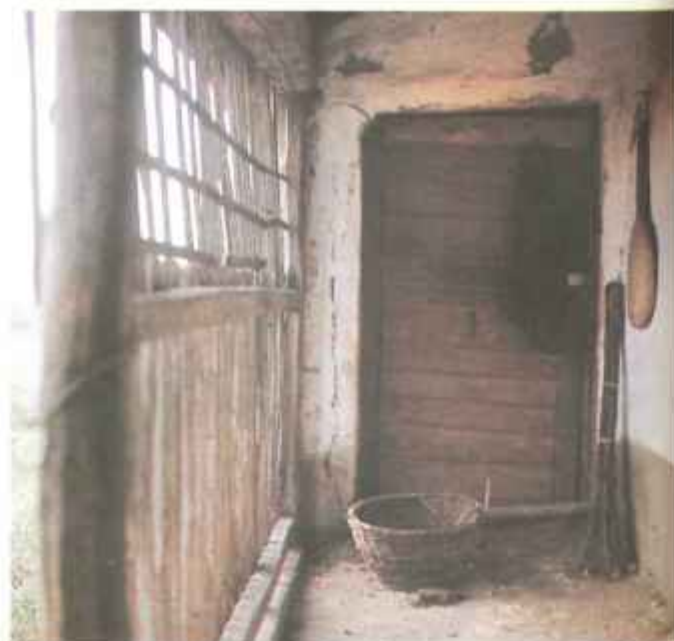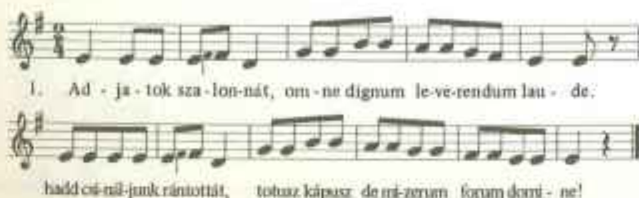

4. Adjatok lúdat,
omne dignum stb.
hadd mutasson deákoknak
iskolába utat,
tótusz kápusz stb.

5. Adjatok leánykát.
omne dignum stb.
hadd söpörje iskolát,
tótusz kápusz stb.

6. Adjatok gyerecskét,
omne dignum stb.
hadd tanuljon könyvecskét,
tótusz kápusz stb.

7. Adjatok menyecskét,
omne dignum stb.
hadd főzzön jó leveskét,
tótusz kápusz stb.

Még kutyák sincsenek

Találkozás Pityer-szeren

Szalafőn, a híres-nevezetes Pityer-szeren nézelődöm tétován. A gyönyörű kontyos házak szalmazsupp kontyát alaposan megtépázta az idő. A nemrég még hófehér falak málladoznak. A falumúzeum egyik szépséges házának „homloka" hiányzik.

A múzeum előtti terecskén egy ütött-kopott fabódé oldalára valaki ezt írta zsírkrétával: Boldogság tér. Az utcán egyetlen egy lelket se lehet látni, a házakban is mélységes csend honol. Még kutyák sincsenek. Mintha mindenki elköltözött volna. Egy ablak függönye mögött mégis megpillantok egy asszonyt. Nem sokat gondolkodom, bekopogtatok.

A házban Leposa Vilmost és feleségét találom; káposztát gyalulnak. A konyhában finom, meleg illatok szállonganak.

— Hová lettek a házak lakói? Miért ilyen elhagyott itt minden? — kérdezem a házigazdát.

— Távol vagyunk a központtól, nincs iskola, nincs munkalehetőség. A fiatalok mind elmentek innen, már csak néhány öreg maradt, azok is lassan kihalnak. Rajtunk kívül csak két házaspár él itt. A mi lányunk is beköltözött Őriszentpéterre.

— Mit jelent az, hogy szer?

— A szer olyan a faluban, mint Pesten a kerület. Szalafőnek hét szere van. Felső-szer, Alsó-szer, Pap-szer, Gyöngyös-szer, Csörgő-szer, Templom-szer és a miénk, Pityer-szer. Húsz éve itt még tizenkét család élt. Akkor más volt itt az élet.

— Mire emlékeznek szívesen fiatal korukból? — fordítanám a szót vidámabb dolgokra.

— Jártunk tollfosztóba, tökmagköpesztőbe. Énekeltünk, táncoltunk is, ha akadt, aki citerázzon.

— Mi az a tökmagköpesztés? Soha nem hallottam róla.

Leposák néni a tűzhelyről félrehúz egy nagy tepsit s elém tartja, tele van tökmagbéllel.

— Nézze, így meghámoztuk a tökmagot, olajat sajtoltunk belőle. Salátára, babra, krumplira igen jó. A tököt széjjelvágtuk, kiszedtük a belét. A magját megszárogattuk. Majd újra beáztattuk és olyan félszárazon egyet pödörítettünk rajta. Akkor kijött a héjból a bele. Ezután újra megszárogattuk és elvittük az olajütőbe. Ott megdarálták, megpörkölték és kisajtolták. Nagyon sokat kellett vele dolgozni, bajoskodni. Összehívtunk néha még más szerekből is egy csomó segítséget és együtt fejtettük ki a tökmagot. Énekeltünk, táncoltunk is közben.

— Mit énekeltek leggyakrabban?

— Ami jött, amit elkezdett valaki. Már lassan mindent elfelejtettünk. Öregek vagyunk, betegek.

— Nagy kár. Én tudok egy szép őrségi népdalt. — Csendesen elfújom.

— Szép, valóban nagyon szép. — Dícsérik meg a dalomat. Mindketten messze elnéznek valahová. Talán az eltűnt ifjúságot kutatja tekintetük.

Kóka Rozália

Tempo giusto

Du-na-par - ton van egyma - lom,

Bu-bá-na - tot öl-nek[1] a - zon, e - je - ha!

Në-kem is van bu-bá - na - tom,

O-da-vi - szem, le - já - ra - tom, e - je - ha!

Feladatok:

1. Olvassátok el a Kisdobosok zsebkönyvében a márciusi oldalakat (84—92-ig.)! A naptár oldalán március 30., hétfő mellett ez áll: húsvét. Ne higygyetek a szemeteknek! A fiúk el ne induljanak locsolkodni, a lányok ne várjanak locsoló-vendéget ezen a napon. Március 30. Zalán napja. Húsvét vasárnapja április 19. A locsolkodáshoz csak április 20-án, hétfőn öltözzék ki-ki ünneplőbe.
2. Ki a szabadba! — Újra segít a Zsebkönyv (139—145. old.)
3. Ültesssétek el a virág- és zöldségmagokat előnevelésre, a korábban öszszegyűjtött tejfölöspoharak földjébe.
4. Város- és környezetszépítő gyerekek! A tavasz három ünnepére (III. 15., 21., IV. 4.) a szobrok és emlékművek környékének csinosításával készüljetek! A sírokat szedjétek rendbe, az emléktáblákat mossátok le. Az ifik, KISZ-esek és úttörők segítségével tegyétek rendbe iskolaudvarotokat, a játszótereket, sportpályát.

Gyűjtjük már a meleget!

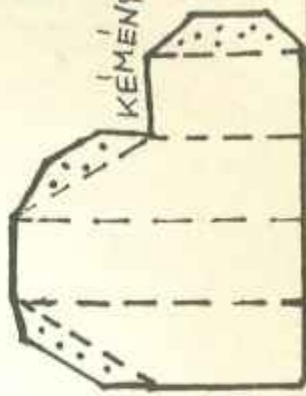
A TAVASZI NAGYTAKARÍTÁS IDEJE
MÁRCIUS 1., A „BOLHÁK NAPJA"

A növények magját vesd az öss
gyűjtött tejfölöspoha
rakba, világos hely
tedd, locsold!

Összeállította Gáll Ödönné, rajzolta Görög Júlia

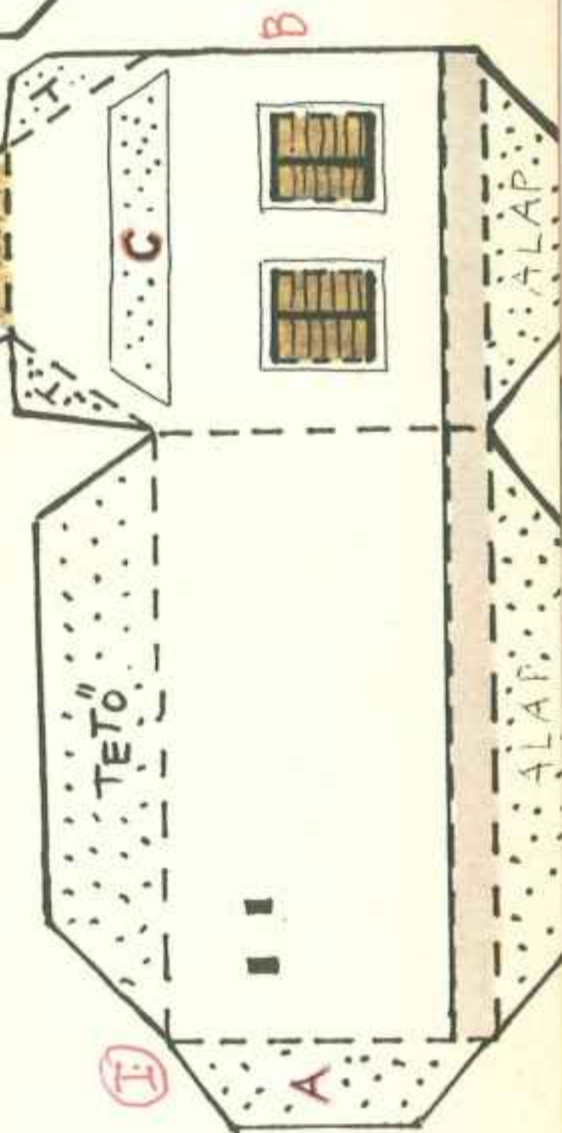
Kivágós

Őrségi kontyos ház

Győrffy Anna munkája

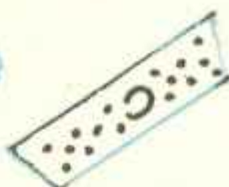

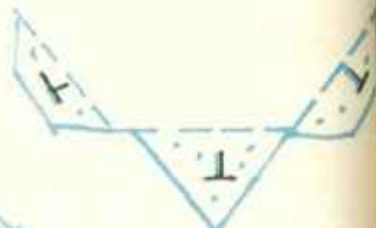

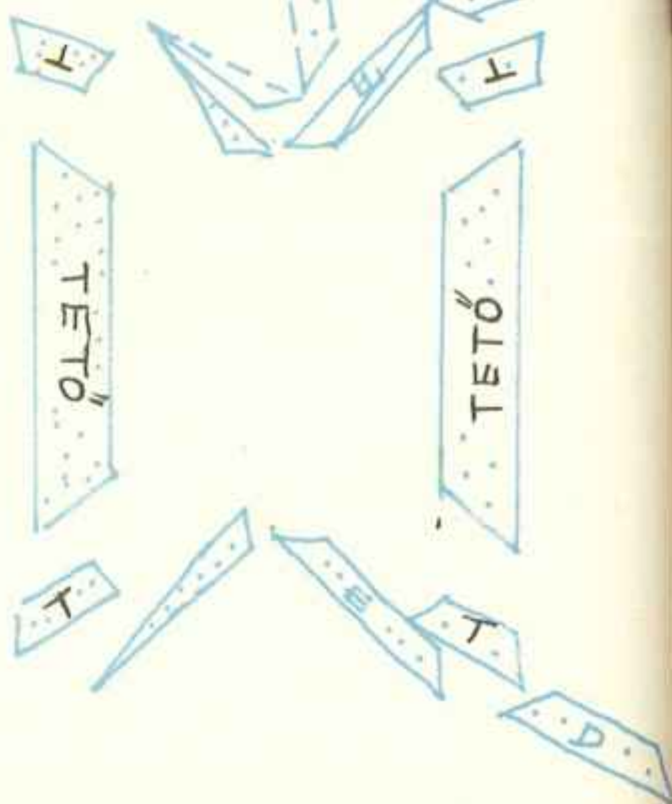

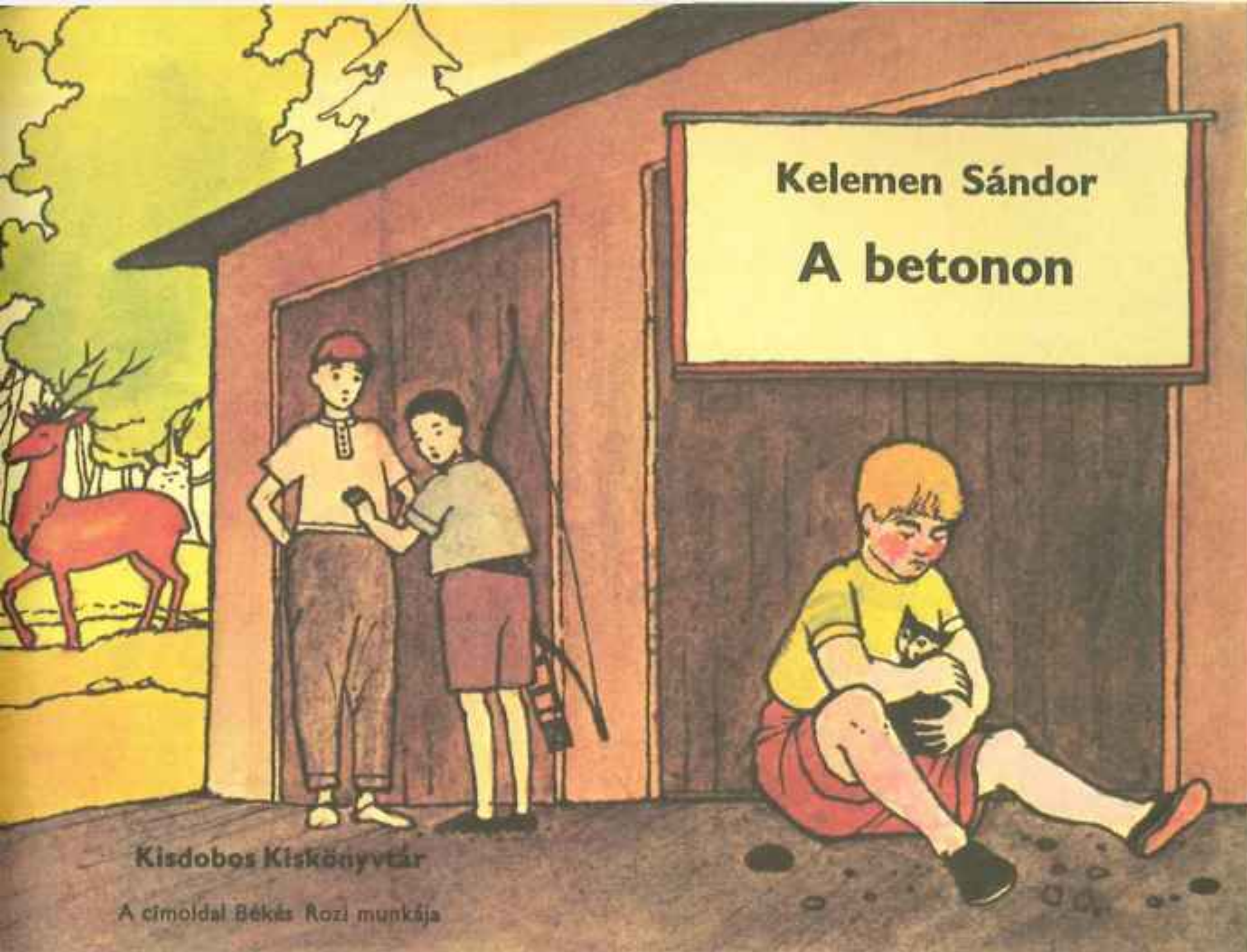
TETŐ

ALAP

1. A vastag vonal mentén vágjátok körül a két darabban lévő ház falát, a barna tetőt és a kéményt. Az ajtót három oldalról, az ablakokat alul, felül és középen vágjátok fel, hogy kinyithatók legyenek.
2. A szaggatott vonalak mentén hajtogassátok az ábrákat, a petytyes nyelvecskéket kenjétek be ragasztóval.
3. Először a ház falait ragasszátok össze. Segítségül jól nézzétek meg a túloldalon lévő mintarajzot. Tehát A-t az A-hoz, B-t a B-hez illesszétek.
4. A kéményt is hajtogassátok a tetőre helyezhető alakzatra. Amíg a ház falai és a kémény szárad, a tetőt kezdjétek óvatosan hajtogatni, hogy olyan formája legyen, mint a kész ház mintarajzán látható. Csak ezután ragasszátok meg az oromfalakat és rá a kéményt.
5. Most a tetőt ragasszátok úgy a házra, hogy alulról segítsétek a helyére illeszteni és rögzíteni.
6. Ügyeljetek arra, hogy a ház elején lévő oromfalat kétszeri hajtogatással úgy helyezzétek el, hogy a C-vel jelölt rész kerüljön az ablakok feletti C csíkra, kívülről. (Lásd a * ábrát.) Ez adja a tájházra jellemző kiugró díszes tetőrészt.
7. A kész ház alá vágjatok kedvetek szerinti nagyságú, de legalább 10,5×13,5 cm nagyságú kartont. Ragasszátok rá a házat, majd a kívül maradt részt fessétek zöldre, mintha gyep lenne.

— Az első lövésre? — kérdezte Jenci.

— Az elsőre! — mondta büszkén a gyerek. — De azért kapott még egyet. A kegyelemlövést!

— Szép példány! — jegyezte meg Jenci, körbejárva az elejtett szarvast. — Most mi lesz vele?

— Megsütjük és megesszük.

Jenci felhúzta a szemöldökét.

— Szőröstül-bőröstül? . . . Előbb talán megnyúzzuk, nem?

— De, de! — bólogatott lelkesen Miki.

— Gyere, István, te is! — szólt oda Jenci a másik gyereknek. — Mert a nyúzáshoz két ember nem elég.

István meg se mozdult, átölelve ringatta a cicáját, s zümmögött is hozzá valamit.

Így hát ketten nyúzták meg a hatalmas állatot. Jenci, hátsó lábainál megragadva a szarvast, jó magasra feltartotta, miközben a vadász borotvaéles késével ügyesen lenyúzta az állatról a bőrt, amiből drága kesztyűt fognak csináltatni maguknak. Ezt követően nyársra húzták a szarvast, majd a nyárs két végét állványra helyezve, alágyújtottak. Kényelmesen elhelyezkedve vigyázták a tüzet, s néha fordítottak egyet a nyárson.

— Miről van szó?

— Vigyázni kellene rá — bökött Miki a másik gyerekre.

— Miért kell rá vigyázni? — kérdezte Jenci meglepetten. — El akarják rabolni?

Miki megrázta a fejét, majd közelebb lépve, fojtott hangon ezt mondta: — Hogy meg ne szökjön!

Jenci alaposan szemügyre vette Istvánt, aki rájuk se hederítve, játszadozott a cicájával. Hitetlenkedve megcsóválta a fejét.

— Szerintem, eszébe sincs megszökni!

— De van! — jelentette ki meggyőződéssel Miki. — Mindig megszökik, ha nem vigyáznak rá. Tegnap is megszökött, csak este találtuk meg. Az egész ház kereste.

— Hol volt?

— A temetőben . . . Mindig odaszökik.

A szökős gyerek unottan babrált a kavicsokkal és a cicával. Szinte lerítt róla a kedvetlenség. Még a fülét se mozdította a róla folyó beszédre.

— Miatta nem mehetek vadászni! — sóhajtotta Miki keserűen. — Pedig most lehetne jó nagy szarvasokat lőni!

— Hol?

A Kisdobos közelgő születésnapján köszöntjük Kelemen Sándor írót, aki a harmincöt esztendős újságnak 1971-től 1984-ig felelős szerkesztője volt.

A két gyerek a garázs előtti betonkifutón tanyázott, ott lelve árnyékot az augusztus végi, égető napfény elől. A hatéves Miki maga készítette íjjal a vállán s két formás nyílvesszővel a kezében, indulásra készen, türelmetlenül topogott. Társa a négyévesnél alig több, kissé pufók István tőle néhány méternyire ücsörgött, szétterpesztett lábai között egy kiscica. Gömbölyded kavicsokkal játszottak, nagy egyetértésben.

Mikinek szerencséje volt, mert váratlanul feltűnt az utca végén Jenci, nála jóval idősebb barátja.

— Jó, hogy jössz, Jenci! — szólította meg, ahogy odaért.

— Ráérsz egy kicsit?

Jencinek éppen nem volt sietős dolga.

Már szépen pirult a hús, s kellemes illatok lengték be a környéket, amikor meglepő dolog történt.

István felvisított — teljesen idétlen hangon! — s mint akit a szélvész kapott fel, elviharzott.

— Szökik! — kiáltotta Jenci.

Csodálkozva nézett Mikire, aki nyugodtan ült tovább. Csak a nyakát nyújtotta meg egy kicsit, hogy jobban belássa az utcát, amelynek a végén egy fehér inges férfi éppen akkor kapta karjai közé az önfeledten ujjongó Istvánt.

— Az apukája — közölte kis szünet után Miki. — Pedig nem ma kellene jönnie, hanem holnap. Holnap lesz vasárnap.

Mélyen és hosszasan elgondolkoztak, a nyárson piruló szarvasról is megfeledkezve.

– Régebben nem szokott megszökni — jegyezte meg később Miki. — Csak mióta az apukája elköltözött tőlük.

Az árván maradt cicára pillantott, aki ugrásra készen kuporgott a gömbölyded kavicsok előtt, várva, mikor kell rájuk vetnie magát.

— Kis töpörtyű még! — mondta bölcs megértéssel s némi sajnálkozással Miki. — Azt hiszi, ha elszökdösik hazulról, visszajön az apukája.

— A kertben. Van ott egy patak, annál. Mert, tudod, az ilyen őrült hőségben a szarvasok nagyon megszomjaznak és odamennek inni. A patakhoz! ... Elbújok egy bokor mögé, puff, és kész! ... Ha vigyázol egy kicsit Istvánra.

— Vidd őt is magaddal! — ajánlotta Jenci.

— Kicsi még — legyintett fölényesen Miki.

Jencinek nem volt kedve a pásztorkodáshoz, ezért új javaslattal állt elő.

— Kérd meg, maradjon veszteg, amíg visszajössz.

— Akkor is megszökik — sóhajtotta lemondóan Miki.

Jenci mégis megpróbálta rábeszélni a gyereket a helyben maradásra. István úgy tett, mintha észre se vette volna, hogy hozzá szólnak. A fejéből szinte csak a búbja látszott.

— Nem tud beszélni? — kérdezte Jenci Mikit.

— Tud, csak nem szeret — válaszolta Miki.

— És mozogni se szeret?

— Azt se.

— Csak megszökni, ugye?

— Igen.

— Furcsa gyerek! — állapította meg Jenci gondterhelten.

— És most miatta fuccs a vadászatnak! — tért vissza Miki panaszosan a saját bajára. — Pedig már a jövő héten én is iskolába megyek, és nem lesz rá időm. Most még lehetne lőni egyet.

Végül Jenci kénytelen-kelletlen elvállalta István őrzését. Miután Miki osonó léptekkel eltűnt a ház mögött, hozzáfogott, hogy felvegye az érintkezést Istvánnal.

— Szép neved van! — mondta neki, eléje állva. — A magyarok első királyát is Istvánnak hívták. „István király", ez volt a neve.

A gyerek felpillantott. Tekintete teljes közönyt mutatott, minden fényt elnyelő, sötét árnyék borította. Jencinek úgy tűnt, nem is valódi, élő gyerek ül előtte, hanem valami gyerekhez hasonló, fura bábu.

— Hogy hívják a cicádat? — kérdezte később, hogy szóra bírja.

— Matyinak! — felelte, de ezen kívül más hangot már nem adott, bármit is kérdezett tőle Jenci. Száját szigorúan összezárva, szorosan magához ölelve tartotta a cicáját, mintha el akarnák tőle rabolni.

— Megvan! — kiáltotta boldogan a ház mögül előbukkanó Miki, s erőlködve vonszolta maga után a zsákmányát, ki, a garázs elé. — Sikerült!

Simon István

Március

Ekék járnak, vetőgépek,
ficánkol a kis csikó.
Rüggyel bókol már a szélnek
gyenge barka, mogyoró.

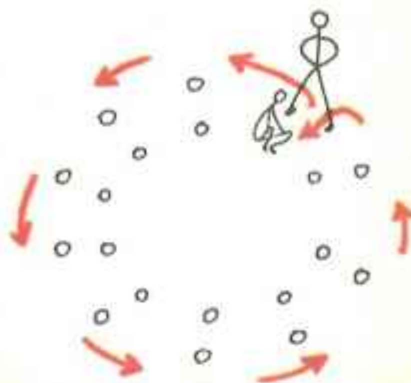
Ezer ágán ezer fészek

Magyar népszokások

Ezt a szép harang-lábat Pankaszon találtam!

Ki lesz az első?

Felállás kettős körben, egymással szemben, párokban. A belső kör tagjai guggoljanak le társaikkal szemben. A külső kör álljon terpeszállásban. Jelre a belsőknek át kell bújniok társuk szétterpesztett lába alatt, és meg kell kerülniök az egész külső kört az óramutatóval ellentétes irányban. Visszaérve ismét át kell bújniok társaik szétterpesztett lába alatt, majd a kör közepe felé nézve felállniuk. Az győz, aki elsőnek teljesítette a feladatot.

IRÁNY: PALÓCFÖLD, HOLLÓKŐ

Nőnapi köszöntésem!

4 MÉRFÖLD

Kassák Lajos írásaiból

Március 21-én, a tavasz első napján — amikor a Magyar Tanácsköztársaság kikiáltását és a KISZ zászlóbontásának évfordulóját is ünnepeljük —, éppen száz esztendővel ezelőtt született Kassák Lajos. Saját életregényének soraival és verseivel köszöntjük a sokoldalú művészt.

Telihold

A hold,
hold
hálót vetett a tóba,
fényhálóval sötét tóból
aranyhalat
akar fogni.

Hej, haj,
ha én
aranykárász lehetnék,
beúsznék a
holdhálóba,
ég vizében
lubickolnék.

Japán kakasom

Van nekem egy
japánföldi,
vörösszemű
kakasom.

Kérték már a
cirkuszosok,
félvilágért
nem adom.

Elszomszédol,
tökmagot lop,
bosszantja a
zsugorit,
hajnalonként
föl a naphoz
pántlikákat
kukorít.

Egy ember élete (Részlet)

„Egy napon a mester odahívott magához, s azt mondta:

— Nesze, itt van egy darab vas, reszelj belőle egy laposfejű csavart, és vágd rá a menetet, hogy ebbe a mutterba belemenjen. Majd meglátjuk, tudsz-e már valamit?!

Nehéz megpróbáltatások napja volt ez.

Dolgoztam és izzadtam, és ha egy-egy pillanatban boldog is voltam a sikeres munkától, órák hosszat aztán kábultan gyötörtek a kétségek.

Ebéd után két cigarettáért másik vasdarabot kértem a Józsitól. Az elsőt, nem tudtam, miért, elvágta a csavarvágó.

— Szedd ki a forgácsot a fogak közül — mondta Józsi —, és akkor jó lesz.

Újra nekifeküdtem a munkának. Az egész műhely a lármájával, a küszködő, káromkodó inasaival együtt elveszett számomra. Úgy éreztem, egy kis szigeten vagyok egyedül a satuval, a szerszámaimmal s a készülő csavarommal.

Mindent a lehető legpontosabban iparkodtam megcsinálni, s tisztán tartottam a környezetemet.

Hét órára készen lettem. Szép, fényes fejű csavar volt az, amit kireszeltem, és könnyen járt a mutterban.

— Vidd be az öreghez! — mondta a Józsi. — Elég jól megcsináltad.

A mester innen is, onnan is gondosan nézegette.

— Egyedül csináltad?

— Igen.

— Biztosan emlékszel rá?

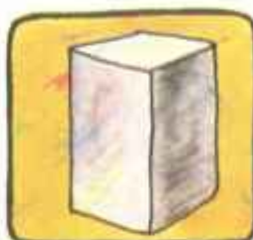
— Egészen magam csináltam.

— Jól van, most menj a dolgodra. Ha iparkodni akarsz, akkor lesz belőled valami.

Mindent szépnek és vidáman elevennek láttak a szemeim.

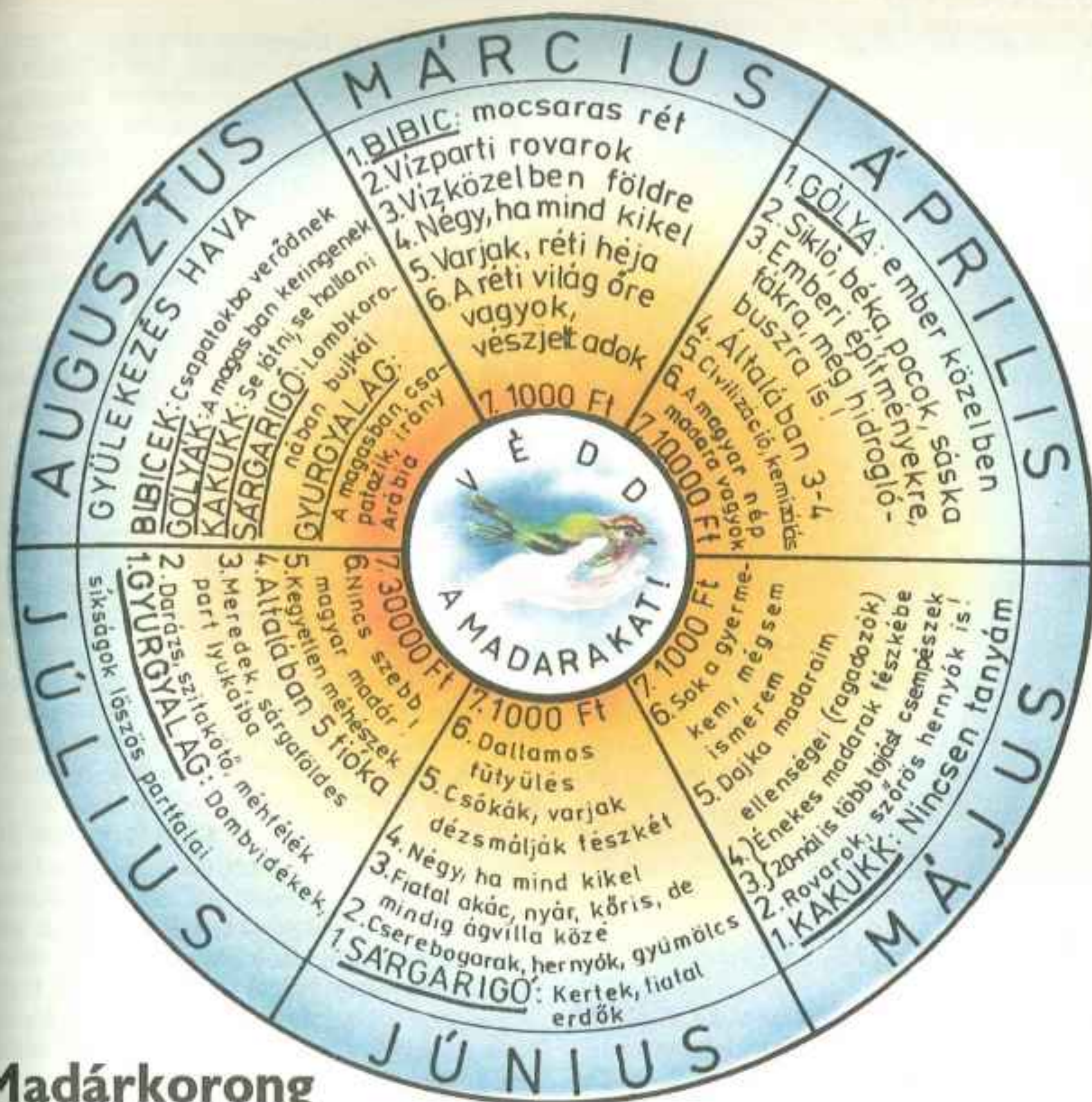
A mester sovány, hosszú alakja anélkül, hogy észrevettem volna, ott előttem felhúsosodott, s mintha mosolygott volna rám a fáradt, három szál bajusza.

Éreztem, hogy enyém a világ, és nincsenek napok és csillagok, amik nagyszerűbbek a lakatosmesterségnél.

Kiss Ilona rajza

Madárkorong

Bár az év tizenkét hónapból áll, a madarak legtöbbjének igazán csak hat számít: márciustól szeptemberig. Úgy is mondhatjuk, hogy ez az időszak az *élő félév*. Ám nemcsak a madaraknak, hanem nálunk, vagyis a mérsékelt éghajlati övben szinte minden élőlénynek; növénynek, állatnak. Mindazoknak a lényeknek, amelyek a szabad természet szülöttei és neveltjei.

Igaz, hogy a madarak szeptembertől márciusig is léteznek. Egy részük itthon tengeti életét, vészeli át a telet, más részük pedig elvonul délre és onnan vándorol haza, sokszor üggyel-bajjal.

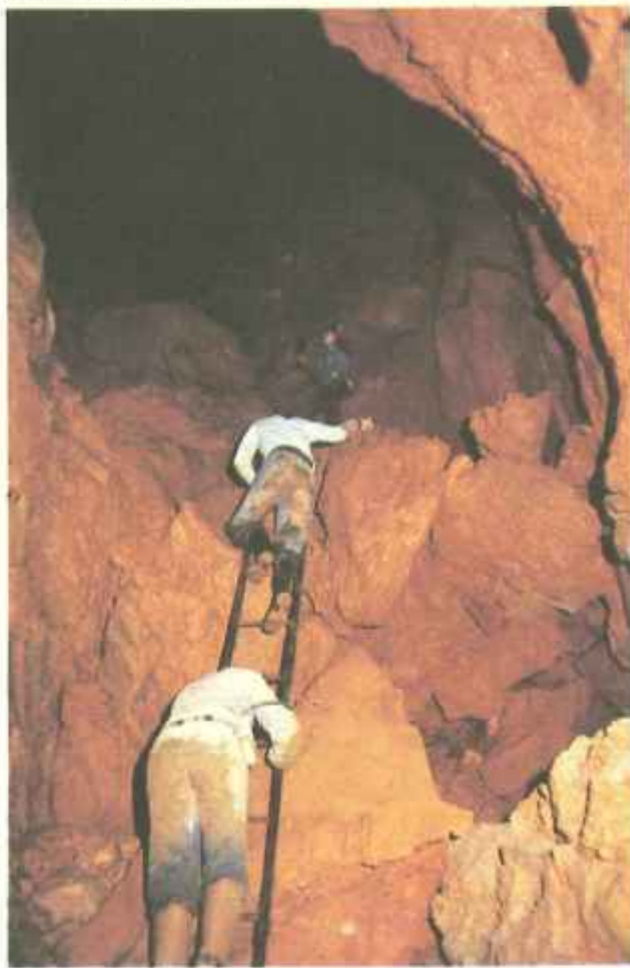
De az igazi madárélet az élő félévre esik. A szárnyasok énekükkel mintegy megszínezik a levegőt. Fészket raknak, költenek, sürögnek-forognak, hogy fiókáikat felnevelhessék. Némelyik madárfaj kétszer, esetleg háromszor is nevel egy-egy fészekalja utódot. Kell is a sok madár, mert bizony nagy a pusztulás soraikban.

Most ismerkedjünk meg az élő félév néhány jellegzetes madarával; kukkantsunk személyi igazolványukba. Hogy ezt megkönnyítsük, szerkesztettünk egy úgynevezett madárkorongot. Ebbe hat körszeletet hasítottunk. Belőlük öt szelet, öt hónapban, öt ismertebb madár titkait árulja el 7-7 pontban. A hatodik szeletben már csomagolni, gyülekezni kezdenek azok a madarak, amelyek majd vándorútra kelnek. Mert az erdőt, mezőt, nádast augusztusban mintha már megsuhintaná az elmúlás fuvalma...

Lássuk, mit mondanak a pontok!

1. pont: a madár neve és élőhelye
2. pont: a madár étlapja
3. pont: hol fészkel?
4. pont: hány tojást tojik, hány fiókát nevel?
5. pont: ellenségei, pusztítói
6. pont: hangja, éneke, szerepe
7. pont: eszmei (bírságolási) értéke

Radetzky Jenő
a Madárvárta vezetője a Velencei-tónál

A barlangok világa

Rejtelmes, egy kicsit félelmetes világ. Egyedül ne induljatok útnak a föld alatti labirintusokban, mert lehet, hogy sohasem találtok ki. De vannak barlangok, amelyekben villanyreflektorok világítanak, és vezetők segítenek a látogatóknak a tájékozódásban. Ilyen helyeken nem kell félnetek. Ha nagyobbak lesztek, barlangkutatók is lehettek, ehhez azonban gyakorlott segítőtársakra és sok-sok kitartásra van szükség.

A barlangokat már az ősember is felkereste. Így talált menedéket az időjárás viszontagságai ellen, tüzet rakott bennük, s itt lakott jól az elejtett vadállatok húsával. Persze időnként meg kellett küzdenie a „vetélytársakkal", például a nagy termetű barlangi medvével. Egyes barlangokban megtalálták az ősember sírját is. Mivel azt hitték, hogy a halottak szellemei ott kóborolnak a sötétben, a holttestekre nagy köveket raktak, nehogy szellemeik elszabaduljanak.

Ma már tudjuk, hogy szellemek sem a föld alatt, sem a föld felett nincsenek. A mai barlangkutatók sok kilométer távolságra merészkednek a barlangfolyosókon, sőt sokszor heteket töltenek a hegyek gyomrában. Megfigyeléseiknek köszönhetjük, hogy sok fontos dolgot tudunk a barlangok keletkezéséről, titkairól. Így például azt, hogy nagyobb barlang nem lehet akárhol, csak mészkőhegységekben. A talajon átszivárgó víz ugyanis lassú, kitartó munkával feloldja a mészkövet, annak repedéseit tágítja. A barlangfolyosók kialakulásában pedig a felszínről induló patakoknak van nagy szerepe. Ezek a patakok sokszor kőtörmeléket, kemény kavicsokat cipelnek alá a mélységbe, ezekkel is csiszolják, bővítik a járatokat. A barlang mennyezetéről lecsöpögő vízből cseppkövek keletkeznek. Egy részük alácsüng a boltozatos tetőről, ezek a függőcseppkövek. A barlang aljára cseppenő vízből viszont állócseppkövek nőnek. Gyakran a kétféle cseppkő összeér, így hatalmas cseppkőoszlopok keletkeznek.

A cseppkövek szeszélyes formájúak. Kellő képzelőerővel mindenféle hasonlatosságot felfedezhettek; az egyik tigrisre, a másik bagolyra, a harmadik fácánra emlékeztet, de mindez csak a véletlen műve.

A barlangok egyik változatát forró vizű források vájják a mészkőhegyek belsejében. Ezekben a barlangokban cseppkövek helyett káprázatos kristályokkal találkozhattok, a sokszor csipkeszerű, hófehér ásványok szinte minden tenyérnyi helyet beborítanak. A budai hegyekben több, káprázatosan szép hévforrásbarlang található. Budapestet akár a barlangok fővárosának is nevezhetnénk.

Dr. Juhász Árpád

Fotók: Zsila Sándor

Nagyító alatt a vörösbegy

A szerző felvétele

Március második felében, amikor a som citromszínű virágai sárga foltokat varázsolnak a még kopár erdőkbe, és a mezei dűlőutak mentén fehérbe borulnak a szúrós kökénybokrok, Európa déli tengerpartjai mellől hazaérkeznek az első vörösbegyek. Ilyenkor szinte mindenütt találkozhattok a narancsos mellényű madárkákkal. Ott bújkálnak a bokrok között a kiskert sarkában, az erdőszéleken, a bokros árokpartok mentén, és napsütötte reggeleken a hímek egymás után kezdenek énekelni. Halkan, gyöngyözve szállnak az édesbús hangok, melyekben az erdei patakok csobogása keveredik az avar finom zizegésével és a szellő suttogásával. Nagyon szép a barátka messze csengő éneke, a fülemüle hangos csattogása, de ha valamelyik kökénybokor hófehér virágokkal ékes ágán megszólal a vörösbegy hol erősödő, hol ismét halkuló éneke, mindenki megáll egy pillanatra, hogy gyönyörködjön benne.

A tavaszi vörösbegy vonulás márciusban és április első felében zajlik, később már csak a költőhelyeken, bokros erdőkben, parkokban találkozhattok velük. Kedvelik a vízmosások és a patakok környékét és talán innét van, hogy énekük annyira emlékeztet a kövek között szaladó, kristálytiszta víz csobogására.

A hím hangos énekével védi a kiválasztott költőterületet, párja pedig ezalatt az 5-7 finoman pettyezett tojást melengeti a partoldal gyökerei között, fatuskó védelmében épült fészekben. A párok évente kétszer nevelnek kicsinyeket, de gyakran előfordul az is, hogy kakukk csempészi be a tojását valamelyik fészekbe. Ilyenkor a kikelő, falánk fióka valamennyi mostohatestvérét kitúrja maga mellől és egyedül nő fel a puha kuckóban. Még szerencse, hogy a vörösbegyek elég sokan vannak ahhoz, hogy néha kakukkot is neveljenek.

Schmidt Egon

Kisdobosjelöltek figyelem!

Mint bizonyára hallottátok már, az Úttörővezetők IX. országos konferenciáján — Salgótarjánban, 1986. decemberében — megváltoztatták a kisdobosok ígéretét és az úttörők fogadalmát. Az idei gyermeknapon már új fogadalom-szöveget mondanak a kisdobos- és úttörőjelöltek.
Most az új 6 pontot és a kisdobosok fogadalmát közöljük.

A kisdobos fogadalma

Én . . . a mai naptól
büszkén viselem a kisdobos nevet.
Csapatom zászlaja
és társaim előtt fogadom:
az úttörőélet törvényét megtartom,
sok örömet szerzek pajtásaimnak,
családomnak, nevelőimnek,
magyar hazámnak.

A kisdobosok 6 pontja

1. Szeretem hazámat és békében akarok élni.
2. Örömet szerzek családomnak és közösségemnek.
3. Szorgalmasan tanulok.
4. Segítem és tisztelem társaimat és az idősebbeket.
5. Őrzöm egészségemet, és védem a természetet.
6. Úgy élek, hogy úttörő lehessek.

Farsang

Még javában zajlanak a kisdobos karneválok. Minden gyerek egy délutánra annak öltözhet, ami legjobban szeretne lenni. Réthely Prikkel Tamás, akasztói kisdobos István király jelmezt öltött. Koronájának rajzait ő maga készítette.

Petőfi Múzeum

Aszódon, a kis algimnáziumban tanult három esztendeig híres költőnk, Petőfi Sándor. Az egykori diák mai utódai, a Csengery utcai általános iskola 4. osztályosai büszkék a nagy elődre.

Tanulmányozták a Petőfi Múzeum gyűjteményét is. Az 1958-as megnyitás óta az akkor csak 300 darabból álló régészeti, numizmatikai, néprajzi, képzőművészeti és helytörténeti anyag a többszörösére nőtt. Az egykori aszódi diák szellemét méltón ápolják utódai.

„Most mi muzsikálunk"

Ez a címe a Mesélő Muzsika — zeneakadémiai bérletsorozat — 4. előadásának. Zenei versenyek győztesei, kiváló gyermekszólisták, kamaraegyüttesek, gyermekkórusok és ifjúsági zenekarok lépnek fel március 7-én, 8-án, 21-én, 22-én, 28-án és 29-én. Jegyeket a helyszínen (Budapest, VI. Liszt Ferenc tér 8.) árusítanak.

Kézenfogva

Földesen, az Általános Művelődési Központban rendhagyó teadélutánt szerveztek. Három generáció tagjai — gyerekek, felnőttek és öregek — találkoztak, szórakoztak együtt. „Az én nagyim" címmel rajzkiállítást is rendeztek. Kézenfogva nézhette meg nagyszülő és unoka a festményeket. A KISZ-esek a Lúdas Matyit mutatták be. A KISZ zászlóbontásának 30. évfordulóján, úgy hisszük, mindenütt tanulságos és érdekes lehet egy ilyenfajta találkozás.

Madarak és fák napja

Tiszavasváriban, a Kabay János Általános Iskolában minden esztendőben akadályversenyt rendeznek ezen a napon. „Az állomásokon számot kell adni természeti ismeretekben való járatosságról és ismernünk kell szép dalokat állatokról, növényekről..." Bajzáth Zsuzsa, tudósító, alig várja az idei maradak és fák napját.

Ki a szabadba

A bajai gyerekek már örömmel tehetik, hiszen a Petőfi-szigeten tavaly játszóvár épült. A szép formájú palánkvár az új park első építménye. Több apró fajáték fogja követni. Bárcsak mindenütt így teljesítenék a gyerekek kívánságait. Hiszen gyereklevelek tömegében olvastuk, hogy nincs elegendő játszótér, ahol barátaink szabadon eltölthetnék amúgy is kevés játékidejüket.

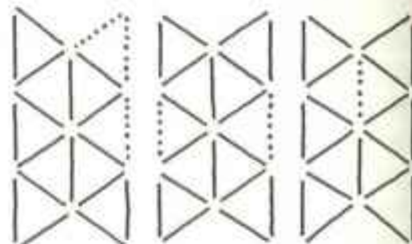
Cserebere

Tájképeket gyűjtök: Kovács Ildikó, Rábapatona, Arany János u. 8., 9142.

Képeslapot, matricát, bélyeget és kártyanaptárt gyűjtök: Schmidt Beatrix, Budapest, Bécsi út 229. X./56. 1032.

Szalvétát gyűjtök: Vincze Tímea, Jósvafő, Aggtelek vasútállomás.

A decemberi fejtörők helyes megfejtése (1986)
Keresztrejtvény: SÍFELVONÓ **Sorbarakó:** FENYŐFADÍSZÍTÉS **Pótold ki:** LUCANAP **Cseles lóugrás:** REGÖLÉS **Gyufarejtvény:**

A decemberi fejtörők helyes megfejtéséért 50 forintos könyvutalványt nyertek:

Démi Róbert, Krajcsi Lívia, Molnár Orsolya, Pothanszky László, Budapest; **Bakos Renáta** és **Bakos Roland,** Karakószörcsök; **Balla Edit,** Békésszentandrás; **Baráth Attila,** Felsőszentiván; **Barna Dániel,** Baja; **Bogdán László,** Pápa; **Bódi Edina,** Tiszafüred; **Csorba Katalin,** Szombathely; **Dobos Adrienn,** Kenyeri; **Erős Katalin,** Jákfa; **Eszes Katalin,** Mosonmagyaróvár; **Farkas Emese,** Göd; **Fekete Norbert,** Szolnok; **Füvesi Judit,** Hódmezővásárhely; **Gombkötő Gábor,** Nagybajom; **Hachbold Helga,** Soltvadkert; **Haraszti Matild,** Leninváros; **Horváth Erika,** Érd; **Kerekes Ildikó,** Kecskemét; **Kerti János,** Paks; **Koczika Andrea,** Békéscsaba; **Kocsis Attila,** Füzesabony; **Kocsis Árpád,** Darány; **Kovács Noémi,** Esztergom; **Lőrincz Mónika,** Pápa; **Müller Gábor,** Csikóstőttős; **Németh Teréz,** Táplánszentkereszt; **Patik Krisztián,** Ágasegyháza; **Pápai Attila,** Sajószöged; **Pintér Attila,** Jászszentlászló; **Rákos Zsuzsanna,** Tapolca; **Rittewald Gábor,** Siófok; **Sáfrán Gábor,** Hatvan; **Schmittinger Anikó,** Orosháza; **Schmidt Katalin,** Pápa; **Sirák Szilvia,** Tállya; **Soltész Éva,** Sátoraljaújhely; **Somlyai Judit** és **Katalin,** Békés; **Szabó András,** Balmazújváros; **G. Szabó Tünde,** Paks; **Szakács László,** Kiskőrös; **Szolnoki Csaba,** Csurgó; **Szvétek Szabolcs,** Késleshalom; **Tóth Gábor,** Bélapátfalva; **Tóth Jácint,** Vámosgyörk; **Tóth Zsolt,** Bélapátfalva; **Villás Nándor,** Tiszaeszlár.

Barátunk a tánc

Tudod-e, hogy a magyar tánc nem egyenlő a csárdással, ahogy azt sokan hiszik? A parasztság táncai között másféle elnevezésekkel is találkozunk, mint például karikázó, botoló, legényes, verbunk, forgatós. És azt hallottad-e, hogy a lányok másképp járják a karikázót Somogyban, mint a Palócföldön? Hát a rábaközi verbunk miben különbözik a kunságitól? Ha ismerkedsz és barátkozol a tánccal, akkor ezekre és más „táncos" kérdésre is válaszolni tudsz.

Hogyan kezdődjék a barátkozás? Tanulhattok népi játékokat, ellátogathattok néptánc bemutatókra, megnézhetitek a tv táncos kisfilmjeit (Szép magyar tánc). Hagyományőrző vidékeken szüleitektől, nagyszüleitektől táncot is tanulhattok. Jó alkalom erre a lakodalom, a szüreti mulatság vagy más jeles nap. Ha van rá lehetőség, beiratkozhattok népi játék vagy néptánc szakkörbe, csoportba, de eljárhattok az úttörő- vagy művelődési ház táncházába is.

Budapesten az I. kerületben, a Corvin tér 8. szám alatt találjátok a Néptáncosok Szakmai Házát. Ezen kívül nyolc vidéki városban működik hasonló: Debrecenben, Jászberényben, Miskolcon, Salgótarjánban, Szegeden, Szekszárdon, Székesfehérvárott és Szombathelyen.

Hogyan segítenek a szakmai házak a néptánccokkal való ismerkedésben, barátkozásban? Videon láthattok régi, eredeti és mai táncokat, hallgathattok talpalávaló népzenét, nézegethettek táncos kiadványokat. A házak videokazetták kölcsönzését és átjátszását is vállalják.

A fővárosi gyerekek kedden, szerdán és csütörtökön látogathatnak a Corvin téri szakmai házba, ahol telefonon vagy levélben várják az érdeklődők előzetes jelentkezését.

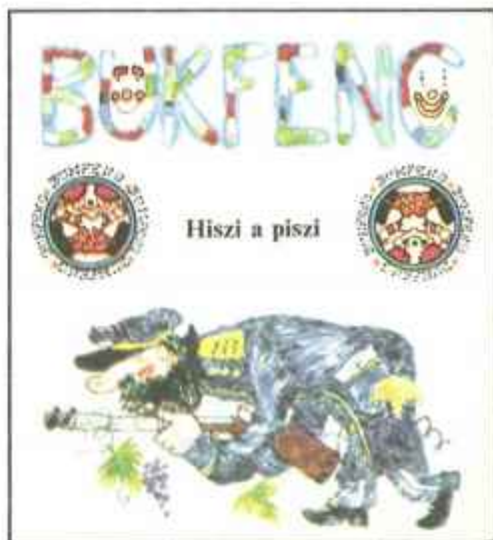
Bukfencezzünk! ¡ʞunzzǝɔuǝɟʞnq

Valamikor, még a szüleitek gyermekkorában vasárnap délelőttönként a Csim-bum cirkusz rádióműsorát várták izgalommal a gyerekek. Megjegyzem, nem ismerték a televízió áldásait. Ebben a műsorban mindig elhangzott egy mondat: „Bukfenc mindent tud!" — és jött Bukfenc, a kedves, szemtelen, örökké kíváncsi kis cirkuszi majom, akinek baklövésein jókat kacaghattak, s akivel mégis nagyon együttéreztek.

Miért jutott most eszembe mindez? Mert ismerek egy másik Bukfencet. Őrá még a szüleitek sem emlékezhetnek: 1919. március 8-án született. Egy gyermekújság címadó figurája volt. „Nagyon huncfut gyerek ez a Bukfenc, mindig kitalál valami huncfutságot." — írta Paulini Béla, a Bukfenc szerkesztője. Vidám újság volt. Csak éppen rosszkor született. Az élet-halál harcát vívó Magyar Tanácsköztársaság — amely pedig mindent igyekezett megtenni a gyerekekért — nem tudott pénzt adni a lap papírjára.

A szerkesztő szomorúan elbúcsúzott olvasóitól. A Bukfenc megszűnt.

Most ismét föltámadt, ismét nevettetni szeretne. De ne az újságosnál keressétek! Bukfenc egy vidám könyvsorozat fedőlapján talált otthonra. A Bukfenc Könyvek minden darabja vidám olvasmány lesz. Az első kötet címe Hiszi a piszi. Már kapható is a boltokban. Lapozzatok csak bele! Biztosan megszeretitek Bukfencet, s a kötet hol harsányan nevettető, hol mosolyogtató, derűt sugárzó írásait.

Postafiók 100

Kedves Barátaim!

„Szeretem a tavaszt. Remélem, nemcsak én vagyok így vele. Sokkal szívesebben tanulunk az osztályban, amikor a kedves nap sugara bent cikázik" — írja **Petri István**, a szentesi Köztársaság téri Általános Iskolából. — *„A tanyánkon már eljött a veteményezés ideje. Elvetettük a magokat. Elpalántáltuk a 200 palántát."*

Bizony a tavasz nagyon kedves évszak. Egészen más hangulatban ébredünk; a komor téli reggelek után jólesik a vidám napfény. De munkára is sarkall bennünket, mert — mint tudjuk — a föld meghálálja a gondoskodást. Sajnos, erre még nem mindenki jött rá. Panaszos levéllel fordult hozzánk Nyírturáról egy kislány.

„Barátnőm az Úttörőtanácsban a társadalmi munka felelőse. Iskolánk környékének parkosításáért felel. Szép, új az iskolánk. A park megművelését osztályokra bontottuk. De a hatodikos és nyolcadikos fiúk nem hallgatnak a barátnőmre. Nem kapálják, nem gondozzák a kijelölt területet. Ezért barátnőmön csattan az ostor. Mit lehet tenni? (**Pataki Roberta,** Nyírtura, Arany J. út 23. 4523).

Segítsünk Roberta barátnőjének! Hogyan oldhatná meg ezt a nehéz feladatot?

Újra jelentkeztek Tiszavasváriból a Huhogócskák. A természetvédő kisdobosok, a tavaly Gárdonyban megrendezett országos találkozóról számoltak be: *„Mi, kisdobosok először utaztunk el szakkörvezetőinkkel és az úttörőkkel együtt a természetvédő úttörők országos találkozójára. Az első nap délutánján diavetítésen mutattuk be szakköri munkánkat. Jól sikerült. Az ország minden részéről ideérkezett résztvevők sok érdekességet hoztak tarsolyukban. Túráztunk a pákozdi emlékműhöz, az ingóköveket is megnéztük. A madárvárta még üres volt (a levél télen érkezett! — a szerk.), várta a tavaszt, az érkező madarakat. Másnap a BÚVÁR szerkesztősége és Radetzky Jenő, a rendező, vetélkedőt szervezett nekünk. Sok-sok könyv lett a jutalmunk, mert jól szerepeltünk. Először voltam a Velencei-tónál. Csúszkáltunk, sétáltunk, csodáltam a tovasuhanó jégszörfösöket. Hamar eltelt a három nap. Sok szép emlékkel tértünk haza.* (**Bajzáth Zsuzsa**, 4. a., Tiszavasvári, Kabay János Ált. Iskola, 4440.)

Mi mindent tudhatnak barátaink a természet titkairól! Nagyon irigylem őket. Jó lenne, ha legközelebb részletesebben is olvashatnánk arról, hogyan védhetjük a természetet.

Balsáról, egy Szabolcs-Szatmár megyei kis faluból érkezett ez a Fürkész-beszámoló: *„Rajunk neve: Fürkész-raj. Tizen vagyunk másodikosok. Többen is tollat fogtunk, hogy leírjuk neked, hogyan ismerkedünk a Csodálatos Titkok Országával. Gáván tartottunk egy rajfoglalkozást. A szalonnasütés után sétáltunk a Lónyai-csatorna partján, megfigyeltük a növényeket, szedtünk is belőlük a vázába. Beszélgettünk a szüreti szokásokról. Tokajban meg is néztük a szőlészet eszközeit. A Kopasz-hegy megmászására is vállalkoztunk. Így lettünk „Bakancsos-fürkészek"... A vasgyűjtési versenyben IV. helyezést értünk el... Az Öregek Napköziotthonában társadalmi munkát végeztünk. Azóta kaptuk meg a „Kulcsos-fürkész" jelvényt. A raj nevében szeretettel üdvözöl a „Fürkész-firkász"* (**Fehér Róbert**, Balsa, Szabolcsvezér u. 14. 4468)

Nagy örömmel vettem kezembe a következő levelet. Sok társatok kívánságát tartalmazza, végre sportról is szó esik. A hír a Pécs-Meszesi Általános Iskolából érkezett: *„Iskolánkban évek óta rendeznek Labdarúgó Kupát ősszel és tavasszal. Harmadik osztálytól lehet benevezni. A kézilabda-pályán játszunk. A megnyitó és az eredményhirdetés mindig ünnepélyes. A győztes csapat érmet és kupát kap. Nagyon büszke vagyok, mert most az én csapatom, a 4. c. osztályosok győztek. Mienk lett az érem és a kupa! A legtöbb gólt Matos István, Hóhner Nándi és Németh Gábor lőtte. Fényképünk kikerült a faliújságra is."* (A Kisdobos-barát őrs nevében, **Matos István**, Pécs-Meszes; Tolbuhin u. 58. 7629)

Új kéréssel fordulok hozzátok. Szeretném, ha írnátok olyan humoros, tréfás eseményekről, melyek veletek történtek. Összeállíthatnánk belőle egy vicc-sarkot a lapban. Várom leveleiteket. Szeretettel üdvözöl benneteket a szerkesztőség nevében barátotok:

Dobos Dorka

„... halak tartását ajánlom"

Urbán Anita bernecebaráti és **Koszta Edit** leninvárosi kisdobosok rajzai

Nem mindenki tarthat otthon háziállatokat: tyúkot, kacsát, nyulat, kutyát. Lakótelepi lakásban nem is ajánlatos. Ezért én nektek akváriumi halak tartását ajánlom. Nem nehéz őket gondozni. Naponta 2-3 perc is elegendő — telepítés után.

A telepítés teendői

Az akvarista szakboltban kapható folyami homokot előbb alaposan mossátok ki. Ha a homokról levett pohárnyi víz olyan tiszta, mint a csapivíz, akkor már beletehetitek a homokot az akváriumba, s elkezdhetitek a növények ültetését. Egy jó tanács: a növényeket úgy helyezzétek el az akváriumban, hogy a fal felőli oldalon legyenek a legmagasabbak, s kifelé haladva csökkenjen a magasságuk. Így nem gátolják a halak mozgását, és a fény egyenletesen oszlik el az akváriumban. (Ha a növények túlságosan elszaporodnának, akkor a medence elülső részén kell ritkítani. A sárguló részeket folyamatosan le kell csipkedni!)

Most már feltölthetitek az akváriumot vízzel. A növények tetejére tegyetek egy papírlapot, s erre lassan öntögessétek rá az egynapos állott vizet. A papírlap megakadályozza a homok felkeveredését.

Mennyit és hogyan?

Egy-egy halnak — nagyságától függően — 2-6 liter vízre van szüksége. A növendékhalnak naponta kétszer, a kifejlett állatnak naponta egyszer adjatok enni, de csak annyit, amennyit 5—10 perc alatt el tud fogyasztani.

Az akváriumban víz áll, mégis kell tisztogatni. Dörzsi szivaccsal vagy durva tapintású anyaggal hetente egyszer töröljétek át belülről az üveg falát. Ezzel az algaképződést gátoljátok meg. Ha mégis algák jelennének meg az üveg falán, akkor a fény erősségén kell változtatni. (Ha barna az alga, akkor növelni kell, ha zöld, akkor csökkenteni kell a fény erősségét.)

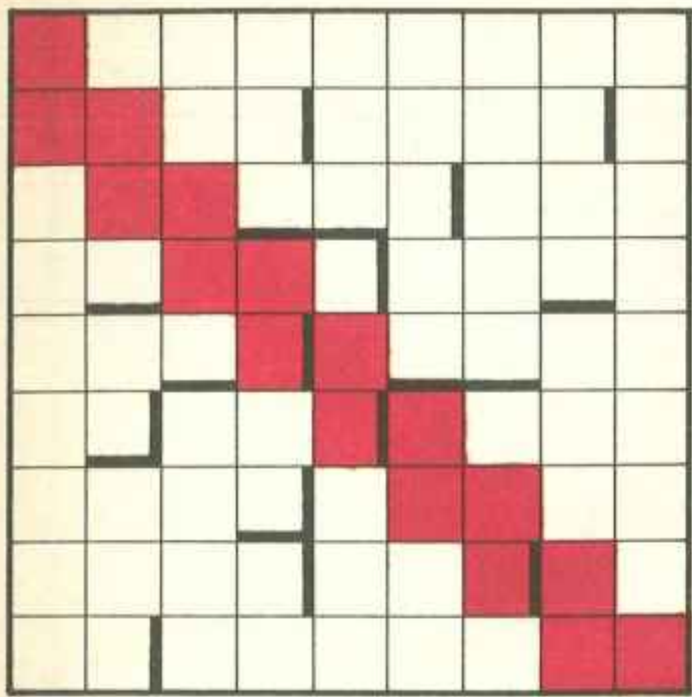
Ha vízkövessé válna a fedőlap, ecetes ruhával tisztítsátok meg, s langyos vízzel öblítsétek le.

A talajon összegyűlt iszapszerű szennyeződést, táplálékmaradékot stb. gumicsővel szippantsátok le vödörbe vagy tálba, körülbelül 2-3 hetente. A leszívott vizet 24 órás állott vízzel pótoljátok; lassan, tiszta kézfejre csorgatva öntsétek az akváriumba! Az elpárolgott vizet ugyanilyen módon pótoljátok, s akkor az akvárium vizét évekig nem kell cserélni.

Nyugodtan elmehettek üdülni 2-3 hétre is. Nem lesz semmi baj. A halak jól tűrik a koplalást, akár 29 napig is kibírják. Az ország bármelyik szaküzletében — méretre — készíttethettek akváriumot, így a szobátokban egy polcra is elhelyezhetitek.

Szabó Zsolt
Kaposvár, Bartók Béla Általános Iskola

MÁRCIUSI FEJTÖRŐ

Keresztrejtvény

Írjátok be a megfejtéseket, majd a színes négyszögekbe eső betűket olvassátok össze. Ezt kell beküldeni a keresztrejtvényből.

Megfejtések:
SUGALMAZÓ, TAVIRÓZSA, TAKARÍTÁS, KÁRTOLÓ, VASTAG, A TOLL, INGAT, TARLÓ, ISZIK, KAPTÁR, KUSZA, LÓDUL, TORDA, INAD, AVUL, ALMA, FOLT, ORDÓ, INAL, PIKK, ZSIL, SIKK, RIAN, FOÓM, ÁDÁM, AVAS, ALT, RIA, RÁG, PAP, ÁLD, SIÓ, ÓV, AÓ, KÁ, UZ, IV.

Kiegészítő

Egészítsétek ki a vízszintes sorokba írt helységneveket a kezdőbetűkkel és ezeket olvassátok össze felülről lefelé.

	ÉSZTŐ
	GASVÁR
	AGYKÁTA
	OROZSMA
	ROSZLÁNY
	ECSK
	RKÚT
	OKOD
	RDAS
	ESZMÉLY

Pótold ki

a hiányzó betűket úgy, hogy értelmes szavakat kapj a vízszintes sorokban — olvasd össze a pótolt betűket.

	A	L	A	P	Á	
M		T	O	Z		S
B	E		U		A	T
Z	A	K		T	O	L

Lóugrás szerint

olvassátok el. Nem mondjuk meg, hogy hol kell kezdeni.

N	D	M	T
	E	L	
A	E	I	Z

Sorbarendező

A kérdésekre adott válaszok betűit a számok sorrendjében írjátok a hosszú sorba.

Hadseregek ütközete	5	6	2	10	14					
Bő kabátszerű ruhadarab	7	8	3	1	8	15				
Ma már ritka államforma	5	6	11	15	9	4	12	13	16	17

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

A rejtvények megfejtését március 26-ig juttassátok el nyílt levelezőlapon szerkesztőségünkbe. Levélcím: Budapest Postafiók 100. 1502.

Kokárda

A nemzetiszínű kokárda 1848. március 15-re, a forradalom győzelmére emlékeztet. Négy különböző módon elkészíthető kokárdát mutatok be.

Az „első, a valódi" kokárda (1., 2., 3. ábra):

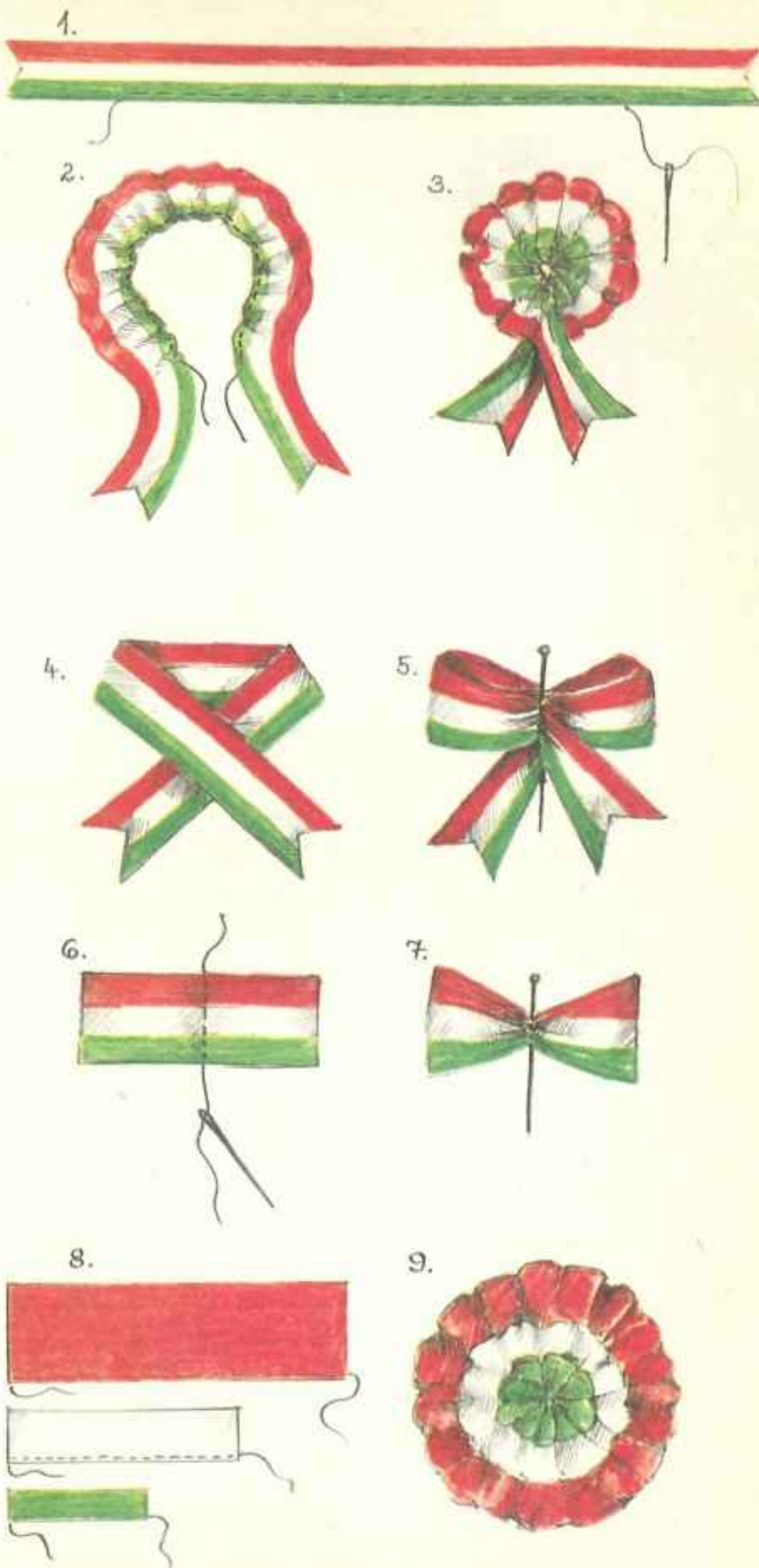
Szükséges hozzá 20 cm hosszú és 1,5 cm széles nemzetiszínű szalag. Az 1. ábra szerint, a két végén lévő 3-3 centimétert kivéve, fércöltéssel a zöld szín szélét végig öltögetitek. Majd a 2. ábra szerint összehúzzátok és összekötitek. Gombostű vagy biztosítótű segítségével már fel is tűzhetitek. (3. ábra)

A második esetben ugyanezt a szalagot varrnotok sem kell! A 4. ábra szerint összehajtogatjátok és egy gombostűre apró szúrásokkal ráfűzitek. Ugyanezzel tűzhetitek ki. Csinosabb, ha a szalag lelógó szárait a rajz szerint bemetszitek. A harmadik változat még egyszerűbb: egy 4-5 cm hosszú szalagot az előbbihez hasonlóan gombostűre fűztök és már kész is (7. ábra). Előbb cérnával összehúzhatjátok (6. ábra). Ugyanígy az előző masni forma is biztosabban megmarad (5. ábra).

Az utolsó rajzok (8—9. ábra) krepp-papírból készült kokárdát mutatnak be. Ezt az ünnepi faliújságra ajánlom. Méreteit ti magatok dönthetitek el. Csak az a fontos, hogy amikor a három színű krepp-papírt szabjátok, a méreteket mindig harmadolni kell. A kokárda összeállítása a 2. és 3. ábra szerint történik. Nincs lelógó „szára" vagyis végig kell fűzni benne a cérnát! (8. ábra) Végül a köröket egymás tetejére kell ragasztani!

Jó munkát kívánok!

Szabó M. Katalin

Ára 6 Ft

A KÉK KERÍTÉS

Van valahol egy kék kerítés, amelyik szereti, ha rajzolgatnak rá...

Körmi Réka könyvtári könyveit nézegette. Kezébe került Réka emlékkönyve is. Nézegette, olvasgatta. De Réka kitépte a kezéből. – Hogy mertél hozzányúlni? Te nem írhatsz bele! Bencének adom csak oda.

Körmi kitalált valamit. Réka másnap csodálkozva állt meg a kék kerítésnél. Mindjárt meg is sértődött. Futott Bencéhez. – Csak én nem rajzolhatok Körmi emlékkönyvébe! Miért, Bence, miért? – sírdogálta.

– Mert csúnyán megsértetted Körmit! Visszahoztam az emlékkönyved... – Ezzel sértettem meg Körmit, ezzel fogom kibékíteni – határozta el Réka, és már szaladt is a kék kerítéshez...

Marék Veronika